

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ

สิริวัฒน์ ไพรสง่า*, เนตติกา วงษ์แสน*, นิศาชล บุญวิเศษ*, ศลธิญา โพธิ์ศรีทรัพย์*,
ศุภากร วาริ*, สกุนา แต้มทอง*, นิจจารีย์ โพธิ์พล*, ปริญากร กงเกตุ*,
ณรงค์ ใจเที่ยง**

รับบทความ: 18 ตุลาคม 2563
รับบทความที่แก้ไข: 28 มกราคม 2564
ตอบรับเพื่อตีพิมพ์: 28 มกราคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (IOC) เท่ากับ 0.836 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ และค่าสถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 88.2) มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 93.2) เป็นนิสิตสาขาอนามัยชุมชน (ร้อยละ 80.0) ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 51.4) มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 (ร้อยละ 47.1) ส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟน (ร้อยละ 41.8) ระบบปฏิบัติการที่ใช้ คือ Android (ร้อยละ 57.1) ใช้เครือข่าย AIS (ร้อยละ 50.4) การใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยรวมทั้งวัน 10-15 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 42.5) ส่วนใหญ่มีสมาร์ทโฟนใช้ 1 เครื่อง (ร้อยละ 78.6) ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 92.5) มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สมาร์ทโฟนระดับสูง (ร้อยละ 95.7) มีทัศนคติต่อการเลือกใช้สมาร์ทโฟนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 52.9) ได้รับผลกระทบในการเลือกใช้สมาร์ทโฟนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน เกรดเฉลี่ย ยี่ห้อสมาร์ทโฟน ระบบปฏิบัติการที่ใช้ ความถี่ในการใช้สมาร์ทโฟน จำนวนสมาร์ทโฟนที่ใช้ โรคประจำตัว และทัศนคติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} \leq 0.05$) ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ แผนการศึกษา การใช้หรือไม่ใช้สมาร์ทโฟน เครือข่ายที่ใช้ ความรู้ และผลกระทบในการใช้สมาร์ทโฟนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟน

คำสำคัญ: การใช้สมาร์ทโฟน; นิสิตศึกษา; การศึกษาปัจจัย

* นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (สาขาอนามัยชุมชน) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

** อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Corresponding Author: ณรงค์ ใจเที่ยง Email: kongkangku69@gmail.com

<https://doi.org/10.14456/rhpc9j.2021.6>

Factors Associated with Smartphone Use among Students in Community Health Department from a University in Northern Thailand

Siriwat Phisanga^{*}, Nettika Wongsan^{*}, Nisachon Boonwisit^{*}, Sontiya Posrisub^{*},
Supakorn Waree^{*}, Sakuna Tamthong^{*}, Nitjalee Popon^{*}, Pariyakorn Kongkat^{*},
Narong Chaitiang^{**}

Received: October 18, 2020

Revised: January 28, 2021

Accepted: January 28, 2021

Abstract

Objective of this study was to examine factors associated with smartphone use among students studying in community health department of a university in northern Thailand. The samples were 280 students randomly selected using simple random sampling method. Data were collected using a questionnaire developed by the researcher with item objective congruence index (IOC) of 0.836. The data were analyzed using frequencies, percentages and Chi-square statistics.

The results showed that most of the samples were female (88.2%), were under 20 years old (93.2%), studied in the community health program (80.0%), had monthly allowance of less than 5,000 Baht (51.4%), had GPA of 3.01-3.50 (47.1%), owned and used smartphones (41.8%), used Android operating system for their smartphones (57.1%), used Advanced Info Service (AIS) for their phone network providers (50.4%), used internet 10-15 hours/day (42.5%), had only one smartphone (78.6%), and had no underlying illness (92.5%). The samples' knowledge on the smartphone use was at a high level (95.7%) while their attitudes on smartphone selection and impacts from smartphone use were at a moderate level (52.9% and 46.4%, respectively). Association analyses showed that monthly allowance, GPA, smartphone brand, their smartphone operating system, frequency of smartphone use, number of smartphones owned, underlying illness, and their attitudes toward smartphone use had a positive significant relationship with smartphone use (p -value ≤ 0.05). However, gender, age, programs studied, smartphone usage, network used for their

^{*} Bachelor of Public Health Candidate, School of Public Health, University of Phayao

^{**} Lecturer, School of Public Health, University of Phayao

Corresponding Author: Narong Chaitiang Email: kongkangku69@gmail.com

<https://doi.org/10.14456/rhpc9j.2021.6>

smartphones, knowledge on the smartphone use, and impacts on smartphone use had no significant association with their smartphone selection.

Keywords: Smartphone selection, Student, Factor study

บทนำ

เทคโนโลยีในโลกปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านวิทยาการ และวิวัฒนาการเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ มากมายทั้งด้านการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น สมาร์ทโฟน (Smartphones) เป็นโทรศัพท์พกพาซึ่งมีความสามารถคล้ายคอมพิวเตอร์และสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าสมาร์ทโฟนครือ การผสมผสานกันระหว่างพีดีเอกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยสมาร์ทโฟนครือระบบปฏิบัติการที่สามารถพัฒนาให้รองรับโปรแกรมประยุกต์อื่นๆ ได้ด้วย⁽¹⁾ ปัจจุบันสมาร์ทโฟนเป็นที่นิยมกันมากในทุกกลุ่มทุกวัยโดยเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา กล่าวคือ สมาร์ทโฟนได้กลายมาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการพกสมาร์ทโฟนในชีวิตประจำวัน ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า นิสิตศึกษามักนำสมาร์ทโฟนมาใช้ในการเรียนทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และในขณะเดียวกันก็นำมาใช้ส่วนตัวด้วย เช่น การใช้งานอินเทอร์เน็ต การเล่นเกม และการใช้งานสื่อสังคม (Social media)⁽²⁾

ปัจจุบันสมาร์ทโฟนถือเป็นปัจจัยที่ 5 ของโลกในยุคออนไลน์ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากการสำรวจการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี มีสัดส่วนการใช้สมาร์ทโฟนสูงกว่ากลุ่มอื่น จากร้อยละ 39.7 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 51.9 ในปี พ.ศ. 2554 และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี มักใช้สมาร์ทโฟนค้นหาข้อมูลทั่วไป สินค้าหรือบริการมากที่สุด (ร้อยละ 79.6) เล่นและดาวน์โหลดเกมส์ (ร้อยละ 65.4) อ่านข่าวสาร หนังสือพิมพ์ แมกกาซีนต่างๆ (ร้อยละ 57.4) ดาวน์โหลดหนัง เพลง ดูทีวี วิดีโอ ฟังวิทยุ (ร้อยละ 56.4) และรับ-ส่งอีเมล (ร้อยละ 55)⁽³⁾ จึงทำให้ในยุคโลกออนไลน์การมีสมาร์ทโฟนเป็นเรื่องปกติ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สมาร์ทโฟนในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนของนิสิต สาขานาฏศิลป์ มหาวชิราวุธวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนิสิตทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรี สาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ จำนวน 280 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)⁽⁴⁾ ตารางนี้ใช้ในการประเมินค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Sample random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยถือว่าทุกหน่วยหรือทุกสมาชิกในประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆ กัน โดยการเลือกประชากรนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ จำนวน 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทศนคติและพฤติกรรม แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามพัฒนามาจาก ศักติกร สุวรรณเจริญ และคณะ⁽⁵⁾ แบ่งออก เป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน เกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบัน ใช้สมาร์ทโฟนหรือไม่ ยี่ห้อสมาร์ทโฟนหรือโทรศัพท์ที่ใช้ ระบบปฏิบัติการที่ใช้ เครือข่ายที่ใช้ ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต จำนวนเครื่องโทรศัพท์ที่ใช้

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับสมาร์ทโฟนหรือโทรศัพท์มือถือเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating scale)

ส่วนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนหรือโทรศัพท์มือถือในห้องเรียน

ส่วนที่ 4 ผลกระทบจากการเล่นสมาร์ทโฟนหรือโทรศัพท์มือถือ

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟน

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา ผู้ศึกษาร่างแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ให้คำชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่การศึกษาโดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนี วัดความสอดคล้อง (IOC) 0.802

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงจำนวน 30 คน เมื่อทำการเก็บ

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ทดสอบ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.836

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรที่ประกอบด้วย เพศ อายุ น้ำหนัก ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้
ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Chi-square tests เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ จำแนกตามปัจจัยด้านต่างๆ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 88.2) มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 93.2) เป็นนักศึกษาในสาขาวิชาอนามัยชุมชน (ร้อยละ 80.0) มีค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 51.4) มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.01–3.50 (ร้อยละ 47.1) ส่วนใหญ่มีและใช้สมาร์ตโฟนเป็นประจำ (ร้อยละ 41.8) ใช้ระบบปฏิบัติการ Android (ร้อยละ 57.1) ใช้เครือข่าย Advanced Info Services (AIS) (ร้อยละ 50.4) มีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต 10–15 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 42.5) ส่วนใหญ่มีสมาร์ตโฟนใช้ 1 เครื่อง (ร้อยละ 78.6) และไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 92.5)

ความรู้ ทักษะคิด ผลกระทบ และพฤติกรรมในการเลือกใช้อสมาร์ตโฟน

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.6 รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 20.4 มีทัศนคติต่อการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.9 รองลงมา มีทัศนคติต่อการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 28.9 การเกิดผลกระทบในการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.4 รองลงมา มีการเกิดผลกระทบในการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 36.4 มีพฤติกรรมในการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.6 รองลงมา มีพฤติกรรมในการเลือกใช้อสมาร์ตโฟนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 26.4

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ทักษะคิด ผลกระทบ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกใช้อสมาร์ตโฟน

	ปัจจัย	จำนวน (n=280)	ร้อยละ
ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการเลือกใช้อสมาร์ตโฟน			
ระดับต่ำ	(≤25 คะแนน)	31	11.1
ระดับปานกลาง	(26–28 คะแนน)	192	68.6
ระดับสูง	(≥29 คะแนน)	57	20.4

ตารางที่ 1 (ต่อ) จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ทักษะคิด ผลกระทบ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกใช้สมาร์ทโฟน

	ปัจจัย	จำนวน (n=280)	ร้อยละ
ทัศนคติ			
	ระดับต่ำ (≤ 37.3 คะแนน)	81	28.9
	ระดับปานกลาง (37.4-43.6 คะแนน)	148	52.9
	ระดับสูง (≥ 43.7 คะแนน)	51	18.2
การเกิดผลกระทบ			
	ระดับต่ำ (≤ 28.3 คะแนน)	102	36.4
	ระดับปานกลาง (28.4-42.6 คะแนน)	130	46.4
การเกิดผลกระทบ			
	ระดับต่ำ (≤ 28.3 คะแนน)	102	36.4
	ระดับปานกลาง (28.4-42.6 คะแนน)	130	46.4
	ระดับสูง (≥ 42.7 คะแนน)	48	17.1
พฤติกรรมการเลือกใช้			
	ระดับต่ำ (≤ 55 คะแนน)	70	25.0
	ระดับปานกลาง (56-65 คะแนน)	136	48.6
	ระดับสูง (66 คะแนนขึ้นไป)	74	26.4

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ค่าใช้จ่ายรายเดือน เกรดเฉลี่ย ยี่ห้อของสมาร์ทโฟนที่ใช้ ระบบปฏิบัติการที่ใช้ ความถี่ในการใช้สมาร์ทโฟน จำนวนสมาร์ทโฟนที่ใช้ โรคประจำตัว และทัศนคติต่อการใช้สมาร์ทโฟน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p\text{-value} \leq 0.05$ ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ แผนการศึกษา การใช้หรือไม่ใช้สมาร์ทโฟน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้ ความรู้ และผลกระทบในการใช้สมาร์ทโฟน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟน ของนิสิตนักศึกษาสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างและพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	การใช้สมาร์ทโฟน จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	df	p-value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
เพศ				0.019	2	0.991
ชาย	8 (24.2)	16 (48.5)	9 (27.3)			
หญิง	62 (25.1)	120 (48.6)	65 (26.3)			
อายุ (ปี)				2.600	2	0.273
น้อยกว่า 20 ปี	66 (25.3)	129 (49.4)	66 (25.3)			
มากกว่า 20 ปี	4 (21.1)	7 (36.8)	8 (42.1)			
แผนการศึกษา				8.790	4	0.067
อนามัยชุมชน	55 (24.6)	117 (52.2)	52 (23.2)			
คูขนานนิติศาสตร์	10 (25.6)	12 (30.8)	17 (43.6)			
คูขนานเศรษฐศาสตร์	5 (29.4)	7 (41.2)	5 (29.4)			
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน				11.469	2	0.003*
น้อยกว่า 5,000	47 (32.6)	68 (47.2)	29 (20.1)			
มากกว่า 5,000	23 (16.9)	68 (50.0)	45 (33.1)			
เกรดเฉลี่ย				24.685	8	0.002*
น้อยกว่า 2.00	2 (40.0)	2 (40.0)	1 (20.0)			
2.01-2.50	8 (22.9)	22 (62.9)	5 (14.3)			
2.51-3.00	12 (19.4)	30 (48.4)	20 (32.3)			
3.01-3.50	25 (18.9)	70 (53.0)	37 (28.0)			
มากกว่า 3.51	23 (50.3)	12 (26.1)	11 (23.9)			
ระบบปฏิบัติการที่ใช้				9.555	2	0.008**
iOS	26 (21.7)	51 (42.5)	43 (35.8)			
Android	44 (27.5)	85 (53.1)	31 (19.4)			
เครือข่ายที่ใช้				6.130	6	0.409
AIS	30 (21.3)	67 (47.5)	44 (31.2)			
True Move H	24 (27.9)	43 (50.0)	19 (22.1)			
DTAC	13 (28.3)	22 (47.8)	11 (23.9)			
CAT	3 (42.9)	4 (57.1)	0 (0.00)			
การใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยรวมต่อวัน				15.195	6	0.019*
2-4 ชั่วโมง	1 (10.0)	5 (50.0)	4 (40.0)			
5-9 ชั่วโมง	40 (37.0)	43 (39.8)	25 (23.1)			
10-15 ชั่วโมง	20 (16.8)	67 (56.3)	32 (26.9)			
ตลอด 24 ชั่วโมง	9 (20.9)	21 (48.8)	13 (30.2)			

ตารางที่ 2 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างและพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	การใช้สมาร์ตโฟน จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	df	p-value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
จำนวนสมาร์ตโฟนที่ใช้				15.187	2	0.001*
1 เครื่อง	64 (29.1)	108 (49.1)	48 (21.8)			
2 เครื่อง	6 (10.0)	28 (46.7)	26 (43.3)			
โรคประจำตัว				8.558	2	0.014*
ไม่มี	64 (24.7)	121 (46.7)	74 (28.6)			
มี	6 (28.6)	15 (71.4)	0 (0.00)			
ระดับความรู้				5.644	4	0.227
ต่ำ	8 (25.8)	15 (48.4)	8 (25.8)			
ปานกลาง	54 (28.1)	92 (47.9)	46 (24.0)			
สูง	8 (14.0)	29 (50.9)	20 (35.1)			
ระดับทัศนคติ				21.625	4	0.001**
ต่ำ	26 (32.1)	37 (45.7)	18 (22.2)			
ปานกลาง	42 (28.4)	74 (50.0)	32 (21.6)			
สูง	2 (3.9)	25 (49.0)	24 (47.1)			
ระดับการเกิดผลกระทบ				3.558	4	0.469
ต่ำ	29 (28.4)	51 (50.0)	22 (21.6)			
ปานกลาง	31 (23.8)	64 (49.2)	35 (26.9)			
สูง	10 (20.8)	21 (43.8)	17 (35.4)			

*p-value $\leq$ 0.05; **p-value $\leq$ 0.001

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน เกรดเฉลี่ย ชนิดของสมาร์ตโฟน ความถี่ ระบบปฏิบัติการ เครือข่าย จำนวนเครื่อง โรคประจำตัว และทัศนคติพฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟน มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ นัฐพล ปันสกุล และศุภกาญจน์ แก่นท้าว⁽⁶⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนและภาวะสุขภาพของนิสิต มหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่าเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน ส่วนใหญ่จะมาจากผู้ปกครองซึ่งมีผลต่อเงินที่นิสิตจะได้รับในแต่ละเดือนจากผู้ปกครองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับการใช้สมาร์ตโฟนของนิสิต

เกรตเจเลีย มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ ธัญธัช วิวัฒน์ภูมิประเทศ⁽⁷⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนในชั้นเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนในชั้นเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่ใช้สมาร์ตโฟนในชั้นเรียน จะส่งผลให้มีผลการเรียนที่ดี

ยี่ห้อสมาร์ตโฟนและความถี่ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ เอื้อมทิพย์ ศรีทอง⁽⁸⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผลการศึกษาพบว่า โทรศัพท์มือถือที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของนักศึกษาสาขาสังคมศึกษามีความสัมพันธ์ในการเลือกใช้ยี่ห้อซึ่งไม่มีผลต่อการเลือกซื้อเพราะโทรศัพท์มือถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารและประกอบกับการศึกษาของนักศึกษา

ระบบปฏิบัติการ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ บุญยังและคณะ⁽⁹⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสมาร์ตโฟนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการของการตัดสินใจซื้อสมาร์ตโฟน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการไอโอเอสและระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์อยู่ในระดับมาก

เครือข่าย มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ ศักดิ์ดา เกิดการ⁽¹⁰⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟนของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านพฤติกรรมในการเลือกซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ตโฟน พบว่าส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสาร และเลือกใช้สมาร์ตโฟนที่มีราคาที่เหมาะสม

จำนวนเครื่อง มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ เบญจวรรณ ขวัญสมคิด⁽¹¹⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ สมาร์ตโฟน และการใช้เวลาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป โดยมีรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือแค่เพียง 1 เครื่อง เท่านั้น

โรคประจำตัว มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ตโฟนของนิสิตสาขานามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ ต๊ะปัญญา⁽¹²⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมใช้โทรศัพท์สมาร์ตโฟนของวัยรุ่นไทยที่มีผลกระทบด้านลบต่อตนเองและสังคม ผลการศึกษาพบว่า โรคทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อเกิดขึ้นบ่อยกับกลุ่มที่ใช้สมาร์ตโฟนเป็นประจำพบว่ามีความสุขเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงสมาร์ตโฟนได้ง่ายทุกกลุ่มวัยเกิดอาการทางกระดูกและกล้ามเนื้ออย่างน้อย 1 บริเวณ ในคนที่ใช้สมาร์ต

ทัศนคติ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ สอดคล้องกับ เมธาวี จำเนียร และกรกฎ จำเนียร⁽¹³⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของนักเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่ทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติ ก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้ง 3 อย่างนี้จึงมีความเชื่อมโยงต่อกัน ฉะนั้น ในการที่จะให้มีการยอมรับหรือปฏิเสธในสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติเสียก่อนโดยการให้ความรู้

ความรู้ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ อวรรณ ปิธันโธวาท⁽¹⁴⁾ ผลการวิจัยที่สะท้อนออกมาจึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักศึกษาในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือทำทราบข้อมูลว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ต่อการใช้สื่อออนไลน์อย่างไร เช่น รู้ว่าข้อดี-ข้อเสียของสื่อออนไลน์ มีอะไรบ้าง มีผลต่อความคิดเห็น ความรู้สึก

ผลกระทบ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกใช้สมาร์ทโฟนของนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ วริศรา สอนจิตร และคณะ⁽¹⁵⁾ ศึกษาความตั้งใจซื้อสินค้าหรือบริการออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการรับรู้ด้านความเสี่ยง มีผลกระทบต่อทัศนคติในการซื้อสินค้าหรือบริการออนไลน์ของผู้บริโภคมากที่สุด กล่าวคือ ทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก ซื้อสมาร์ทโฟน เพื่อตอบโจทย์ ความต้องการของตนเองหรือตามกระแสนิยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยควรมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนให้กับนิสิตในมหาวิทยาลัย
2. ในยุคนิว نرمอล (New normal) จากการระบาดของโรคโควิด-19 นั้น สมาร์ทโฟนเข้ามาเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันของนิสิตเป็นอย่างมาก และนิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อสมาร์ทโฟน จึงควรส่งเสริมให้ความรู้แก่นิสิตให้เห็นถึงข้อดีและโทษของการใช้สมาร์ทโฟน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวนิสิตน้อยที่สุด
3. สมาชิกในครอบครัวหรืออาจารย์ผู้สอนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและดูแลเอาใจใส่บุตรหลานหรือลูกศิษย์ เป็นที่ปรึกษาเมื่อพบว่าบุตรหลานหรือลูกศิษย์ มีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนที่ไม่ถูกต้อง ต้องให้ความเข้าใจ ไม่ใช้วิธีดุหรือด่า แนะนำการปฏิบัติตนให้บุตรหลานหรือลูกศิษย์ ในการ ใช้สมาร์ทโฟนที่ ถูกวิธีและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตสาขาอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดใหญ่มากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมมากขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเอากลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกับกันคือกลุ่มที่ใช้สมาร์ทโฟน กับกลุ่มที่ไม่ใช้และมาประเมินความรู้ ทักษะ และผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟน ว่าระหว่างกลุ่มที่ใช้สมาร์ทโฟนกับกลุ่มที่ไม่ใช้สมาร์ทโฟนแตกต่างกันอย่างไร

3. การวิจัยในครั้งนี้ได้มาซึ่งเพียงข้อมูลพฤติกรรม ทักษะ และการเกิดผลกระทบของกลุ่มตัวอย่าง นิสิต นิสิตสาขานานาชาติ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ แต่ยังไม่เกิดการแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนที่ยังมีอยู่ในกลุ่มนิสิต ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยเชิงกระบวนการและประเมินผล เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. สมาร์ทโฟน [อินเทอร์เน็ต]. 2555. [เข้าถึงเมื่อ 2563 ตุลาคม 18] เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiglossary.org/node/59286>
2. Tindell DR, Bohlander RW. The Use and Abuse of Cell Phones and Text Messaging in the Classroom: A Survey of College Students. College Teaching 2012; 60(1): 1-9. doi: 10.1080/87567555.2011.604802
3. กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. แนวโน้มคนไทยใช้สมาร์ทโฟนมากขึ้น [อินเทอร์เน็ต]. มปป. [เข้าถึงเมื่อ 2563 ตุลาคม 18]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/ActivityNSO/A24-05-60.aspx>
4. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement 1970; 30(3):607-10.
5. ศักติกร สุวรรณเจริญ, สุพัตรา ธรรมอินทร์, สุวัฒนา เกิดม่วง, อังศรีสา พินิจจันทร์, พรเลิศ ชุ่มชัย. พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สมาร์ทโฟนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 2562; 29(3): 107-17
6. นัฐพล ปันสกุล, ศุภกาญจน์ แก่นท้าว. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนและภาวะสุขภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง. วารสาร มคอ.วิชาการ 2562; 23(2): 279-91.
7. ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. พฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในชั้นเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย. วารสารสุทธิปริทัศน์ 2559; 30(95): 48-58.
8. เอื้อมทิพย์ ศรีทอง. พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. วารสารมหาจุฬาริการ 2562; 6(ฉบับพิเศษ): 26-38.
9. วิไลลักษณ์ บุญยัง, วงศ์ธีรา สุวรรณิน, บุญเรือง ศรีเหรียญ. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสมาร์ทโฟน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 2558; 5(1): 1-17.
10. ศักดิ์ดา เกิดการ. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟนของประชาชนในจังหวัด ปทุมธานี. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา 2559; 10(1): 58-70.

11. เบญจภรณ์ ขวัญสมคิด, ปวรพรรณ พันแจ่ม. พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ Smartphone และการใช้เวลาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี [จุลินพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป]. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี; 2555.
12. วีระศักดิ์ ต๊ะปัญญา, รุ่งทิพย์ พันธเมธากุล. ความชุกและปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อในคนที่ใช้สมาร์ทโฟน. วารสารกายภาพบำบัด 2562; 41(3): 148-63.
13. เมธาวี จำเนียร, กรกฎ จำเนียร. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของนักเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราชในการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2561; 12(2): 188-95.
14. อรพรรณ ปิณฑนโสภา. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
15. วริศรา สอนจิตร, ขวัญกมล ดอนขวา. ความตั้งใจซื้อสินค้าหรือบริการออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟน. วารสารชุมชนวิจัย 2559; 10(1), 45-52.